

CATALUNYA NORD

joan-daniel bezsonoff

L'alsacià | Quan era petit, vaig viatjar molt. Havia de seguir mon pare, metge militar. Cada tres o quatre anys, ens n'anàvem a viure en una ciutat de guarnició diferent. El setembre del 1969 vam arribar a Breisach am Rhein —Vieux Brisach en francès—, petita població a les ribes del Rin.

He tornat d'Alsàcia. La visita a Breisach am Rhein ha estat decebedora. El barri on vivia s'ha transformat massa perquè hi pogués sentir alguna nostàlgia. A Alsàcia, però, he trobat imatges de la infantesa. En particular, la pujada a Odilienberg, el mont Santa Odila.

Llevat de les zones turístiques i de les ciutats importants, m'ha sorprès agradablement la vitalitat de l'alemany alsacià. Alsàcia es troba en la mateixa situació que la Catalunya Nord cap al 1970. La llengua encara es parla força, però és condemnada a mort a la llarga. El jovent contesta en francès o, a vegades, en alemany normatiu.

De fet, no existeix cap llengua alsaciana. Allò que el poble i els lingüistes anomenen alsacià és un conjunt de dialectes alemanys. Cada zona dialectal d'Alsàcia té la seua germana germànica (em perdonareu aquesta facilitat...) al país veí. Els alsacians no necessiten cap *koiné* com el *batua*. Ja la tenen. Es diu alemany.

El lector interessat trobarà molta documentació a l'arxiu de l'excel·lent revista bilingüe *Land un Sproch* (Terra i llengua): <http://www.culture-bilinguisme.eu/index.php/revue2>

L'ALT EMPORDÀ

joan ferrerós

Acústica 2017? | 2016, 15a edició. Aniversari rodó i repte amb dues fites. Primera, les cròniques confirmen que la convocatòria ha superat l'anterior; el promotor Xavi Pascual pot presumir que els quatre dies d'oferta musi-

cal han convocat a Figueres cent mil visitants. Per raons de seguretat els recitals s'han fet en espais grans i oberts (Rambla, Josep Pla, Catalunya i Teatre Jardí) i la majoria han estat gratuïts; hi ha cantat o tocat bona representació del pop nacional (el gran Adrià Pun-tí, Els Pets, Albert Pla i de més joves), més algun grup anglosaxó notori com el Marky Ramone's Blitzkrieg (els anys del líder fan que això darrer quedi en retòric); s'hi ha intercalat la Fira del Disc, i el personal, per resistir la festa, ha trobat combustible divers als *food*

trucks, avui tan de moda. I una part del comerç urbà ha fet calaix. El segon repte és el de la continuïtat. L'Ajuntament ha facilitat uns dos-cents mil euros directament per a l'efemèride; però a partir d'ara convocarà un concurs públic, obert, que si la marquetèria del Consistori i Acústica no encaixa bé potser el Festival no es podria assegurar l'estipendi per poder preparar amb tranquil·litat l'edició 2017.

El camí ral a Garrigàs i a Pontós | El ministeri d'Obres Públiques té molt abandonada la N-II que travessa les comarques del bisbat gironí malgrat que el vial sigui un dels de més trànsit de l'Estat. Ara han estat els veïns d'aquests dos municipis, més els de Creixell, Sta. Eulàlia i d'altres nuclis veïns que han acabat la paciència i s'han manifestat tallant la N-II dues vegades. S'han cansat d'esperar les obres que fa anys van ser projectades i aprovades per tal de pal·liar el risc que pateixen cada vegada que, venint o anant a aquests pobles, han d'entrar o sortir de la carretera que ve de la Puerta del Sol. Són dos encreuaments en què la

FESTIVAL ACÚSTICA FIGUERES

>> *Sidonie electrizant la plaça Catalunya de Figueres en el marc del Festival Acústica 2016.*

velocitat, combinada amb distraccions o amb el tonatge, ha anat convertint en això que els del trànsit en diuen punts vermells; de tant en tant s'hi produeix un accident, a vegades greu. Ho empitjora el fet que «inexplicablement» l'autopista no sigui gratuïta entre la Jonquera i Vilademuls, com ho és entre aquest poble i la sortida que, al sud de Girona, permet accedir a l'Eix Transversal.

Roses i l'Escala | Les dues viles que clouen el Golf han protagonitzat senyals actes positius. A Roses han celebrat la festa major sense l'empaitada d'ànecs i el correbou. El turment infrin-git als bous s'hi practicava de poc, per mimetisme del que encara es fa en d'altres llocs de més al sud; la persecució aquàtica dels ànecs s'exercia, segons els programes de festa major, des del 1954 o, segons la brama popular, des de 1918. I a l'Escala, Josep Tero, el cantautor empordanès de trajectòria més llarga, digna i insubornable, ha presentat amb un concert, i acompanyat per Marina Rossell i Maria del Mar Bonet, el disc de cançons fetes sobre poemes del grec Konstandinos Kavafis.

EL BAIX EMPORDÀ

puri abarca

L'antic camí d'Empúries | El conegut com a camí d'Empúries era un ramal secundari de la Via Augusta —la gran via romana que passava per Girona— i enllaçava pobles del Baix Empordà amb la ciutat grega d'*Emporium*. Sortia de Medinyà, travessava el Ter i anava cap a Sant Martí Vell i Cruïlles, des d'on es dirigia cap a Canapost, els Clots de Sant Julià, Ullastret, Serra de Daró i, vorejant el Montgrí, arribava a Empúries. El camí era fonamental per als pobles de l'antiguitat —el van utilitzar ibers, grecs, romans...— que van viure a la zona. Des de fa uns anys, han sorgit iniciatives per recuperar diferents

PURI ABARCA

>> *Un dels diorames de la col·lecció del monestir de Solius.*

trams del camí, al llarg del qual encara es veuen restes de l'empedrat i roderes de carruatges. Una d'aquestes iniciatives és la de l'Ajuntament d'Ullastret, que ha iniciat el projecte d'adequació del tram en el seu municipi, en col·laboració amb el Museu d'Arqueologia de Catalunya a Ullastret. Un pas important per al patrimoni, que haurien de seguir altres administracions públiques.

El «tesor» de Solius | El monestir de Santa Maria de Solius, situat en el municipi de Santa Cristina d'Aro, protegeix dintre dels seus murs un autèntic «tesor» de gran valor artístic, popular i religiós: la seva col·lecció de diorames. La col·lecció, que es pot visitar durant tot l'any, reuneix una trentena de diorames, el primer dels quals el va construir el monjo Gilbert Galceran —que ja havia fet exposicions de pessebres a l'exterior, com ara a Roma i a Friburg (Suïssa)— l'any 1970. Ha continuat la seva tasca el monjo Albert Fontanet. L'exposició, encara no tancada, sobreviu per la cura que en tenen els monjos i per les aportacions voluntàries dels visitants. El monestir va ser fundat el dia 21 de gener de 1967, després del Concili Vaticà II, per un petit grup de monjos provinents del monestir de

Poblet. Forma part de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó, juntament amb l'abadia de Poblet i els monestirs femenins de Vallbona de les Monges i Valldonzella (Barcelona).

Viure «la mar» | Des que es va iniciar el curs escolar, el Museu de la Pesca de Palamós porta a terme el programa pedagògic anual *Viu la Mar*, una iniciativa adreçada a difondre entre els alumnes tot el que fa referència al medi marí i a l'aprofitament dels seus recursos. Cada curs, passen pel programa uns cinc mil alumnes, els quals realitzen visites guiades al museu, a les barques i a l'espai del peix, i participen en tallers de ciències socials, educació ambiental, recerca, navegació i gastronomia. Coneixen les diverses espècies de la Mediterrània i són introduïts en la difícil tasca de preservació del medi. La recerca i la divulgació sobre el litoral, la pesca i el seu patrimoni es veuen reforçades pel servei d'informació Documare, especialitzat en la temàtica marina i pesquera de Catalunya. Amb seu al Museu de la Pesca, el servei, creat l'any 2006 per la Universitat de Girona, l'Ajuntament de Palamós i la Fundació Promediterrània, conté un valuós fons de col·leccions especialitzades.